

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์สภาพ ความต้องการ และปัญหาการใช้สื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยสำหรับประชาชน ของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดกรุงเทพมหานคร ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม หาความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 สภาพการใช้สื่อ ความต้องการ และปัญหาการใช้สื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย คำนวณโดยหาค่าเฉลี่ยของคะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากร

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และวิธีได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อ

ตำแหน่ง	สถานภาพ	
	จำนวน	ร้อยละ
เจ้านักงานส่งเสริมสุขภาพ	111	24.56
นักสังคมสงเคราะห์	48	10.62
เจ้านักงานควบคุมโรค	43	9.51
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสุขภาพ	39	8.63
ผู้ช่วยทันตแพทย์	34	7.52
พยาบาลวิชาชีพ	32	7.08
เจ้าหน้าที่พยาบาล	30	6.64
พนักงานวางแผนครอบครัว	24	5.31
ผู้ช่วยเภสัชกร	22	4.87
เภสัชกร	18	3.98
พยาบาลเทคนิค	15	3.32
นักวิชาการควบคุมโรค	11	2.43
พยาบาลเวชปฏิบัติ	6	1.33
ทันตอนามัย	5	1.11
นักวิชาการพยาบาล	4	0.88
นักวิชาการส่งเสริมสุขภาพ	4	0.88
นักจิตวิทยา	3	0.66
เจ้าหน้าที่ควบคุมโรค	2	0.44
เจ้านักงานทันตสาธารณสุข	1	0.22

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สถานภาพ	เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์		
0-3 ปี	77	17.26
4-6 ปี	93	20.85
7-9 ปี	74	16.59
10 ปีขึ้นไป	202	45.29
วิธีได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้		
เคยเข้ารับการอบรม	177	41.26
เรียนในหลักสูตรของสถาบันการศึกษา	140	32.63
ศึกษาด้วยตนเอง	61	14.22
เรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน	51	11.89

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่า เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้ ด้านสุขภาพอนามัยสำหรับประชาชน ในศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นบุคคลที่มีตำแหน่งต่าง ๆ กัน ในจำนวนนี้เป็นเจ้าหน้าที่งานส่งเสริมสุขภาพมากที่สุด คือ มีจำนวน ร้อยละ 24.56 ด้านประสบการณ์ในการเผยแพร่ความรู้ของเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ระหว่าง 10 ปีขึ้นไป มากที่สุด คือ มีจำนวนร้อยละ 45.29

วิธีการที่เจ้าหน้าที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อเพื่อการเผยแพร่ พบว่า เจ้าหน้าที่ได้รับความรู้จากการเข้ารับการอบรมมากที่สุด มีจำนวนร้อยละ 41.26

ตอนที่ 2 สถานการณ์ใช้สื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย

ตารางที่ 5 มัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับความถี่ในการใช้สื่อประกอบการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย สำหรับประชาชน

ประเภทของสื่อ	ความถี่ในการใช้สื่อ	
	\bar{X}	S.D.
1. ใบปลิวและแผ่นพับ	2.94	0.98
2. โปสเตอร์	2.29	1.01
3. ภาพพลิก	1.90	1.08
4. การสาธิต	1.49	1.07
5. เทปโทรทัศน์	1.20	1.29
6. เทปบันทึกเสียง	1.20	1.09
7. ของจริง/ของตัวอย่าง	1.07	1.02
8. สไลด์	0.91	0.85
9. หุ่นจำลอง	0.68	1.03
10. ภาพยนตร์	0.37	0.73

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่า ใบปลิวและแผ่นพับ และโปสเตอร์เป็นสื่อที่เจ้าหน้าที่ใช้ประกอบการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย แก่ประชาชนบ่อยครั้ง ในขณะที่ภาพพลิก การสาธิต เทปโทรทัศน์ เทปบันทึกเสียง และของจริง/ของตัวอย่าง เป็นสื่อที่ใช้บ่อยพอประมาณ และสไลด์ หุ่นจำลอง และภาพยนตร์เป็นสื่อที่ใช้นาน ๆ ครั้ง

ตารางที่ 6 มีขนิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับปริมาณและคุณภาพของสื่อที่ศูนย์บริการสาธาณสุขมี

ประเภทของสื่อ	ปริมาณ		คุณภาพ	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. โบปลิวและแผ่นพับ	2.74	1.37	2.30	0.63
2. โปสเตอร์	2.19	0.64	2.11	0.70
3. ภาพพลิก	1.43	0.61	1.88	0.84
4. เทปบันทึกเสียง	1.28	0.73	1.29	1.00
5. สไลด์	0.98	0.57	0.49	0.83
6. เทปโทรทัศน์	0.87	0.66	1.71	1.57
7. ของจริง/ของตัวอย่าง	0.67	0.55	1.03	0.92
8. หุ่นจำลอง	0.59	0.53	0.88	1.13
9. ภาพยนตร์	0.15	0.34	0.50	0.71

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้ว สื่อประเภทโบปลิวและแผ่นพับ และโปสเตอร์ เป็นสื่อที่ศูนย์บริการสาธาณสุขมีในปริมาณมาก สื่อที่มีในระดับปานกลาง คือ ภาพพลิก และเทปบันทึกเสียง สื่อที่มีในระดับน้อย ได้แก่ สไลด์ เทปโทรทัศน์ ของจริง/ของตัวอย่าง หุ่นจำลอง และภาพยนตร์

ด้านคุณภาพ พบว่า โบปลิวและแผ่นพับ และโปสเตอร์ที่มีอยู่มีคุณภาพในระดับดีมาก ภาพพลิก เทปโทรทัศน์ เทปบันทึกเสียง และของจริง/ของตัวอย่าง มีคุณภาพในระดับดี นอกนั้นมีคุณภาพพอใช้

ตารางที่ 7 มีขนิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสื่อเกี่ยวกับปริมาณและคุณภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนที่ศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ

แหล่งสื่อ	ปริมาณ		คุณภาพ	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. งานสุศึกษา กทม.	2.70	0.55	3.22	0.56
2. กองทันตสาธารณสุข กทม.	1.83	0.73	3.02	0.75
3. ฝ่ายป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด กทม.	1.63	0.67	2.75	0.83
4. ศูนย์บริการสาธารณสุขที่ทำงานอยู่	1.45	0.85	2.42	1.16
5. กลุ่มสาธารณสุขมูลฐาน กทม.	1.36	0.77	2.50	0.07
6. กระทรวงสาธารณสุข	1.00	0.78	2.54	1.28
7. หน่วยงานเอกชน เช่น บริษัทฯ บริษัทนม	0.53	0.54	1.97	1.36
8. โรงพยาบาลต่าง ๆ	0.30	0.51	1.33	1.36
9. สถาบันการศึกษา	0.26	0.42	1.12	1.31
10. ศูนย์บริการสาธารณสุขอื่น	0.10	0.30	0.78	1.08

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่า ศูนย์บริการสาธารณสุขได้สื่อจากงานสุศึกษา กรุงเทพมหานคร ในปริมาณมาก นอกจากนี้ได้สื่อจากกองทันตสาธารณสุข ฝ่ายป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด ศูนย์บริการสาธารณสุข และกลุ่มสาธารณสุขมูลฐาน ซึ่งได้มาในปริมาณปานกลาง นอกนั้น ได้จากแหล่งอื่น ๆ ในปริมาณน้อยทั้งสิ้น

ด้านคุณภาพ เจ้าหน้าที่เห็นว่า สื่อที่ได้มาจากงานสุศึกษา และกองทันตสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร มีคุณภาพดีมาก สื่อที่ได้มาจากฝ่ายป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด กรุงเทพมหานคร กระทรวงสาธารณสุข กลุ่มสาธารณสุขมูลฐาน และศูนย์บริการสาธารณสุขที่เจ้าหน้าที่ทำงานอยู่ มีคุณภาพดี และสื่อที่ได้มาจากหน่วยงานเอกชน โรงพยาบาลต่าง ๆ และสถาบันการศึกษา มีคุณภาพพอใช้

ตารางที่ 8 มัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ เนื้อหาความรู้ที่ต้องการให้ผลิตเป็นสื่อ เพื่อการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย สำหรับประชาชนเรียงตามลำดับ ค่ามัชฌิมเลขคณิต

เรื่อง	ความต้องการ	
	\bar{X}	S.D.
1. การให้ภูมิคุ้มกันโรค	4.20	1.04
2. โรคเกี่ยวกับเด็ก	4.17	1.00
3. การเลี้ยงดูทารก	4.13	1.06
4. กั้นตสุภาพ	4.13	1.12
5. การอนามัยแม่และเด็ก	4.12	1.03
6. โภชนาการ	4.09	0.93
7. การวางแผนครอบครัว	4.06	1.06
8. การใช้ยาที่ถูกริธี	3.94	1.07
9. โรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ	3.91	1.32
10. โรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร	3.87	1.03
11. การปฐมพยาบาล	3.83	1.06
12. โรคเกี่ยวกับไวรัสตับอักเสบบี	3.81	1.10
13. โรคเฉพาะสตรี	3.81	1.05
14. โรคเอดส์	3.76	1.15
15. การป้องกันการติดยาเสพติด	3.73	1.11
16. สุขภาพจิต	3.66	1.10
17. โรคมะเร็ง	3.65	1.05
18. โรคเกี่ยวกับอาการปวดศีรษะ	3.65	1.09
19. การป้องกันอุบัติเหตุ	3.57	1.06
20. โรคเกี่ยวกับผิวหนัง	3.50	1.08
21. โรคเกี่ยวกับ ตา หู คอ จมูก	3.50	1.08
22. โรคเกี่ยวกับพยาธิ	3.47	1.06
23. โรคสุขาภิบาล	3.46	1.10

ตารางที่ 8 (ต่อ)

เรื่อง	ความต้องการ	
	\bar{X}	S.D.
24. โรคเกี่ยวกับกามโรค	3.45	1.15
25. โรคเบาหวาน	3.45	1.02
26. การออกกำลังกาย	3.42	1.01
27. โรคเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	3.40	1.05
28. โรคพิษสุนัขบ้า	3.36	1.11
29. โรคเกี่ยวกับปวดหลัง ปวดเอว	3.30	1.11
30. โรคเกี่ยวกับภูมิแพ้	3.29	1.19
31. โรคหัวใจและหลอดเลือด	3.12	1.12
32. การป้องกันสัตว์มีพิษ เช่น งูพิษ ฯลฯ	3.10	1.16
33. โรคเกี่ยวกับระบบขับถ่ายปัสสาวะ	2.82	1.08
34. โรคเกี่ยวกับระบบกระดูก	2.74	1.13
35. โรคเกี่ยวกับระบบสมอง	2.70	1.21
36. โรคเกี่ยวกับระบบต่อมไร้ท่อ	2.49	1.14

จากตารางที่ 8 จะเห็นว่า เจ้าหน้าที่เผยแพร่ความรู้มีความต้องการสื่อที่มีเนื้อหาความรู้ด้านสุขภาพอนามัย สำหรับประชาชนในระดับมากที่สุด มี 7 เรื่อง คือ เรื่องการให้ภูมิคุ้มกันโรค โรคเกี่ยวกับเด็ก การเลี้ยงดูทารก ทันตสุขภาพ การอนามัยแม่และเด็ก โภชนาการและการวางแผนครอบครัว เนื้อหาที่ต้องการในระดับปานกลางมี 25 เรื่อง และเนื้อหาที่ต้องการในระดับน้อยมี 4 เรื่อง

ตารางที่ 9 มีชนิมเลขคดีและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับความจำเป็นต้องใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ในการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย

ประเภทของสื่อ	ความจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.
1. โบปลิวและแผ่นพับ	4.42	0.79
2. โปสเตอร์	4.02	0.73
3. ภาพพลิก	3.69	0.92
4. เทปโทรทัศน์	3.52	1.32
5. เทปบันทึกเสียง	3.12	1.25
6. สไลด์	3.09	1.20
7. ของจริง/ของตัวอย่าง	2.88	1.43
8. ภาพยนตร์	2.62	1.46
9. หุ่นจำลอง	2.40	1.38

จากตารางที่ 9 จะเห็นว่า สื่อที่เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความจำเป็นต้องใช้ประกอบการเผยแพร่ความรู้ ด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนในระดับมากที่สุดคือ โบปลิวและแผ่นพับ และโปสเตอร์ ส่วนภาพพลิก เทปโทรทัศน์ เทปบันทึกเสียง และสไลด์ เป็นสื่อที่เจ้าหน้าที่มีความจำเป็นต้องใช้ในระดับมาก และสื่อประเภทของจริง/ของตัวอย่าง ภาพยนตร์ และหุ่นจำลอง เจ้าหน้าที่มีความจำเป็นต้องใช้ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 10 มีขนิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t) ของคะแนนความคิดเห็นของ
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสื่อ และเจ้าหน้าที่ผู้เผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อ
เพื่อการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย

ปัญหาด้านการใช้สื่อ	ผู้รับผิดชอบสื่อ		ผู้เผยแพร่ความรู้		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ไม่มีความรู้ในการใช้สื่อประเภท เครื่องฉาย	2.80	1.61	2.82	1.77	- 0.07
2. สื่อเพื่อการเผยแพร่มีน้อยไม่เพียงพอ	2.50	1.66	2.86	1.60	1.43
3. ไม่มีเวลาฝึกใช้สื่อก่อนนำไปใช้จริง	2.40	1.72	2.29	1.72	0.44
4. สื่อบางชนิดคุณภาพไม่ดี	2.40	1.51	2.31	1.47	- 1.14
5. ไม่มีความรู้ในการใช้สื่อประเภท เครื่องเสียง	2.02	1.54	2.10	1.61	- 0.31
6. มีสื่อที่ควรแก่การเผยแพร่ แต่ชำรุด ใช้การไม่ได้	1.78	1.71	2.00	1.52	- 0.91
7. เจ้าหน้าที่เผยแพร่เห็นความจำเป็นใน การใช้สื่อ แต่ไม่มีเวลาที่จะใช้สื่อ	1.74	1.61	2.17	1.61	- 1.72
8. เนื้อหาในสื่อที่ใช้ประกอบการเผยแพร่ ที่มีอยู่ไม่เหมาะสมกับกลุ่มประชาชน	1.64	1.28	1.82	1.39	- 0.83
9. เนื้อหาในสื่อที่ใช้ประกอบการเผยแพร่ ที่มีอยู่ไม่เหมาะสมกับเรื่องที่เผยแพร่	1.55	1.25	1.88	1.47	- 1.47
10. เจ้าหน้าที่เผยแพร่ไม่กล้าใช้เพราะกลัว เครื่องชำรุดเสียหาย	1.38	1.48	1.42	1.53	- 0.15
11. ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของ การใช้สื่อประกอบการเผยแพร่ความรู้	1.02	1.45	1.24	1.50	- 0.94

จากตารางที่ 10 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัญหาทั้งของเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบสื่อ และเจ้าหน้าที่ผู้เผยแพร่ความรู้ พบว่า มีปัญหาการใช้สื่อในระดับปานกลาง 5 เรื่องเหมือนกัน คือไม่มีความรู้ในการใช้สื่อประเภทเครื่องฉาย สื่อเพื่อการเผยแพร่มีน้อยไม่เพียงพอ ไม่มีเวลาฝึกใช้สื่อก่อนนำไปใช้จริง สื่อบางชนิดคุณภาพไม่ดี และไม่มีความรู้ในการใช้สื่อประเภทเครื่องเสียง

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ผู้เผยแพร่ความรู้มีปัญหาว่า เห็นความจำเป็นในการใช้สื่อ แต่ไม่มีเวลาที่จะใช้สื่อ ในระดับปานกลาง นอกนั้นจัดเป็นปัญหาระดับน้อยของทั้ง 2 กลุ่ม

จากการทดสอบค่าที พบว่า เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบสื่อ และเจ้าหน้าที่ผู้เผยแพร่ความรู้มีปัญหาด้านการใช้สื่อไม่แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 มีชดิมเลขคดีต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ (t) ของคะแนนความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับปัญหาด้านการบำรุงรักษาสื่อ

ปัญหาด้านการบำรุงรักษาสื่อ	ผู้รับผิดชอบสื่อ		ผู้เผยแพร่ความรู้		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ห้องเก็บสื่อไม่เพียงพอและไม่เหมาะสม	2.36	1.76	2.55	1.77	- 0.70
2. ไม่มีที่เก็บรักษาสื่อที่เหมาะสม	2.15	1.80	2.55	1.78	- 1.43
3. ไม่รู้วิธีบำรุงรักษาสื่อ	2.09	1.74	2.23	1.60	- 0.58
4. ขาดการบำรุงรักษาสื่อให้อยู่ในสภาพที่ดี	1.89	1.62	2.00	1.57	- 1.02

จากตารางที่ 11 จะเห็นว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสื่อ และเจ้าหน้าที่ผู้เผยแพร่ความรู้มีปัญหาด้านการบำรุงรักษาสื่อในระดับปานกลาง คือ ห้องเก็บสื่อไม่เพียงพอและไม่เหมาะสม ไม่มีที่เก็บรักษาสื่อที่เหมาะสม และไม่รู้วิธีบำรุงรักษาสื่อ ส่วนปัญหาขาดการบำรุงรักษาสื่อให้อยู่ในสภาพที่ดี ทั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสื่อและผู้เผยแพร่ความรู้ประสบปัญหานี้ในระดับน้อยเหมือนกัน

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาด้านการบำรุงรักษาสื่อ ทั้งของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสื่อ และเจ้าหน้าที่ผู้เผยแพร่ความรู้ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 มีชดิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ (t) ของคะแนนความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับปัญหาด้านงบประมาณในการจัดซื้อ จัดหา และบำรุงรักษาสื่อ

ปัญหาด้านงบประมาณ	ผู้รับผิดชอบสื่อ		ผู้เผยแพร่ความรู้		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อที่จำเป็น	2.98	1.70	3.05	1.73	- 0.28
2. ขาดงบประมาณในการบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมสื่อ	1.94	1.73	2.10	1.73	- 0.60
3. การผลิตสื่อขึ้นใช้ ผู้ผลิตต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง หรือจัดหาเอง	1.77	1.72	1.88	1.68	- 0.46
4. การไปติดต่อเกี่ยวกับสื่อที่นำมาใช้งาน ผู้ไปติดต่อต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง	1.43	1.64	1.44	1.55	- 0.07

จากตารางที่ 12 หากพิจารณาแต่ละกลุ่มจะพบว่า ผู้รับผิดชอบสื่อมีปัญหาขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อที่จำเป็นในระดับปานกลาง นอกนั้นเป็นปัญหาในระดับน้อย

เจ้าหน้าที่ผู้เผยแพร่ความรู้ มีปัญหาขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อที่จำเป็นในระดับมาก และขาดงบประมาณในการบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมสื่อในระดับปานกลาง นอกนั้นเป็นปัญหาในระดับน้อย

จากการเปรียบเทียบปัญหาด้านงบประมาณ พบว่า ทั้ง 2 กลุ่ม มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 13 มีขณิณเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t) ของคะแนนความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับปัญหาด้านสถานที่ในการใช้สื่อ

ปัญหาด้านสถานที่	ผู้รับผิดชอบสื่อ		ผู้เผยแพร่ความรู้		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. สภาพของอาคารศูนย์ฯ ไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อประเภทเครื่องฉาย	3.15	1.77	2.63	1.92	1.62
2. ไม่มีสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับจัดตั้งหุ่นจำลอง	2.68	1.78	2.65	1.73	0.13
3. สถานที่สำหรับจัดนิทรรศการไม่เหมาะสม	2.11	1.82	2.12	1.78	- 0.06
4. สถานที่สำหรับติดโปสเตอร์เผยแพร่ไม่เหมาะสม	1.77	1.74	1.89	1.66	- 0.48
5. สภาพของอาคารศูนย์ฯ ไม่เหมาะสมกับการสาธิต	1.59	1.60	1.72	1.66	- 0.52
6. สภาพของอาคารศูนย์ฯ ไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อประเภทเครื่องเสียง	1.57	1.74	1.96	1.74	- 1.45

จากตารางที่ 13 หากพิจารณาแต่ละกลุ่มจะพบว่า ผู้รับผิดชอบสื่อ มีปัญหาในระดับมากเกี่ยวกับสภาพของอาคารศูนย์ฯ ไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อประเภทเครื่องฉาย ไม่มีสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับจัดตั้งหุ่นจำลอง และสถานที่สำหรับจัดแสดงนิทรรศการไม่เหมาะสมเป็นปัญหาในระดับปานกลาง นอกนั้นเป็นปัญหาในระดับน้อย

เจ้าหน้าที่ผู้เผยแพร่ความรู้ ไม่มีปัญหาในระดับมาก แต่มีปัญหาไม่มีสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับจัดตั้งหุ่นจำลอง สภาพของอาคารศูนย์ฯ ไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อประเภทเครื่องฉาย และสถานที่สำหรับจัดแสดงนิทรรศการไม่เหมาะสมในระดับปานกลาง นอกนั้นเป็นปัญหาในระดับน้อย จากการเปรียบเทียบปัญหาด้านสถานที่ พบว่า ปัญหาของทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 14 มีชดิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t) ของคะแนนความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับปัญหาด้านบุคลากร ในการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยสำหรับประชาชน

ปัญหาด้านบุคลากร	ผู้รับผิดชอบสื่อ		ผู้เผยแพร่ความรู้		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ขาดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษา และซ่อมแซมเครื่องมือ/สื่อ	2.51	1.92	2.77	1.82	- 0.90
2. ขาดเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการใช้เครื่องมือ/สื่อ	2.34	1.74	2.67	1.75	- 1.21
3. ขาดเจ้าหน้าที่ช่วยควบคุมหรือใช้เครื่องมือ/สื่อ	2.28	1.73	2.67	1.79	- 1.43
4. ขาดเจ้าหน้าที่วางแผนจัดตารางการใช้เครื่องมือ/สื่อ	1.81	1.77	2.24	1.77	- 1.57
5. ขาดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบติดต่อขอยืมสื่อจากหน่วยงานอื่นให้	1.79	1.63	2.52	1.77	- 2.70*
6. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เผยแพร่ความรู้ไม่เห็นความจำเป็นในการใช้สื่อประกอบการเผยแพร่ความรู้	1.70	1.67	1.71	1.61	- 0.02

* P < .05

จากตารางที่ 14 แสดงว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสื่อประสบปัญหาขาดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาและซ่อมแซมเครื่องมือ/สื่อ ขาดเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการใช้เครื่องมือ/สื่อ และขาดเจ้าหน้าที่ช่วยควบคุมหรือใช้เครื่องมือ/สื่อ ในระดับปานกลาง นอกนั้นเป็นปัญหาในระดับน้อย

เจ้าหน้าที่ผู้เผยแพร่ความรู้ประสบปัญหา ขาดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาและซ่อมแซมเครื่องมือ/สื่อ ขาดเจ้าหน้าที่ควบคุมหรือใช้เครื่องมือ/สื่อ ขาดเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการใช้เครื่องมือ/สื่อ

ขาดเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบติดต่อขอยืมสื่อจากหน่วยงานอื่นให้ และขาดเจ้าหน้าที่วางแผนจัดตารางการใช้เครื่องมือ/สื่อ ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เผยแพร่ความรู้ไม่เห็นความจำเป็นในการใช้สื่อประกอบการเผยแพร่ความรู้ เป็นปัญหาในระดับน้อย

จากการเปรียบเทียบปัญหาด้านบุคลากร พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสื่อและเจ้าหน้าที่ผู้เผยแพร่ความรู้ ประสบปัญหาที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือ ขาดเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบติดต่อขอยืมสื่อจากหน่วยงานอื่นให้ โดยที่เจ้าหน้าที่ผู้เผยแพร่ความรู้ประสบปัญหาในเรื่องนี้มากกว่าผู้รับผิดชอบสื่อ สำหรับปัญหาเรื่องอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ที่ได้รับพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยสำหรับประชาชน ในศูนย์บริการสาธารณสุขสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ดังนี้

เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการผลิตสื่อ (เช่น งานสุขศึกษา กองต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานอนามัย กรุงเทพมหานคร และกระทรวงสาธารณสุข) ว่า ควรมีการร่วมมือประสานงานกันให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ควรมีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ทราบว่ามีแหล่งผลิตและบริการที่ไหนบ้าง แต่ละแห่งมีสื่อชนิดใดและเรื่องใด ควรมีการแลกเปลี่ยนสื่อเพื่อประหยัดงบประมาณในการผลิต และสามารถหาสื่อได้ครอบคลุมหลายเรื่อง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มของการนำสื่อชนิดต่าง ๆ มาใช้ในการเผยแพร่ในอนาคต (เช่น ภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ หรือวิดีโอเทป สไลด์ เทปบันทึกเสียง ภาพพลิก โปสเตอร์ ใบปลิว และแผ่นพับ หุ่นจำลอง ของจริง และของตัวอย่าง ฯลฯ) เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การนำสื่อมาใช้ในการเผยแพร่มีความจำเป็นมาก จะนำสื่อชนิดต่าง ๆ มาใช้ในการเผยแพร่มากขึ้น งานสุขศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานส่วนกลางที่มีหน้าที่ผลิตและจัดหาสื่อสนับสนุนศูนย์บริการสาธารณสุข ควรมีสื่อหลายชนิดเพื่อแจกจ่ายให้ศูนย์บริการสาธารณสุขต่าง ๆ นำไปใช้ประกอบการเผยแพร่ความรู้ได้ครอบคลุม และสอดคล้องกับปัญหาสาธารณสุขของประชาชนผู้มารับบริการ ณ ศูนย์บริการสาธารณสุข สื่อที่เจ้าหน้าที่เห็นว่าจะมีบทบาทมากที่สุดในอนาคต คือ เทปโทรทัศน์ รองลงมาคือ

ภาพลึกลับ เทปบันทึกเสียง และสไลด์ ในขณะที่เดียวกันมีผู้เห็นว่าสื่อประเภทโบปลิว แผ่นพับและโปสเตอร์ คงมีบทบาทอยู่ต่อไป สื่อที่ไม่มีเจ้าหน้าที่กล่าวถึง ในฐานะสื่อที่จะมีบทบาทในอนาคตคือสื่อประเภทภาพยนตร์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ความสนับสนุนของหน่วยงานระดับสูงในด้านการผลิตสื่อและการใช้สื่อ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า หน่วยงานระดับสูงควรสนับสนุนด้านงบประมาณในการผลิตสื่อให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ผลิตสื่อสามารถผลิตสื่อแจกจ่ายให้ศูนย์บริการสาธารณสุข นำไปใช้ประกอบการเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนได้ครอบคลุมหลายเรื่อง และมีจำนวนเพียงพอ นอกจากนี้ยังมีผู้เห็นว่า ส่วนกลางควรจัดอบรมด้านการใช้สื่อหรือเครื่องมือทุกประเภทแก่เจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกี่ยวกับสื่อชนิดใหม่ เพื่อให้เกิดทักษะในการใช้สื่อและสามารถใช้สื่อประกอบการเผยแพร่ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำหรับความคิดเห็นในเรื่องอื่น ๆ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารระดับสูงควรจัดสรรเครื่องเล่นเทปโทรทัศน์แก่ศูนย์ฯ ที่ยังไม่มีอุปกรณ์ดังกล่าวให้ครบทุกศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจของประชาชน ต้องการให้ส่วนกลางจัดสรรอุปกรณ์สำหรับสาธิตการประกอบอาหารให้ศูนย์บริการสาธารณสุขอย่างเพียงพอ ส่วนกลางควรจัดสรรนักศึกษาศึกษาให้ศูนย์บริการสาธารณสุขเพื่อรับผิดชอบงานศึกษาของศูนย์ฯ และทำหน้าที่ให้ศึกษาแก่ประชาชนที่มาใช้บริการตรวจบำบัดโรคและส่งเสริมสุขภาพแทนเจ้าหน้าที่สายอาชีพอื่น เพื่อให้การให้ศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต้องการให้มีศูนย์ผลิตและบริการสื่อเพื่อการเผยแพร่ นอกจากนี้ยังมีผู้เห็นว่า ควรมีการควบคุมมาตรฐานการผลิตสื่อ โดยเฉพาะสื่อประเภทเทปโทรทัศน์ เทปบันทึกเสียง และสไลด์ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย